

ПРЕХОДНОТО И ВЕЧНОТО В РОМАНА „ДОН КИХОТ” НА СЕРВАНТЕС

1. Чрез опора в мненията на отделни мислители от различни епохи и националности, опитайте се да определите мястото на романа „Дон Кихот” в литературния процес и в живота на всеки един от нас.

а) Айнщайн: „Три неща ми дават представа за вечност: звездите, „Дон Кихот” и „Престъпление и наказание”;

б) Байрон: „Добродетелта на героя го е направила безумен... По-печален от романа на Сервантес няма в света”;

в) Белински: „Ако тези благородни качества бяха употребени на дело, навреме и на място, Дон Кихот би бил истински велик човек”;

г) Горки: „Да се нарече човек Дон Кихот, това значи да се каже най-хубавото, което може да бъде казано за човека”;

д) Кант: „Сервантес щеше да постъпи по-добре, ако вместо да излага фантастичната и романтична страст в смешен вид, я беше насочил в по-добра насока”;

е) Лопе де Вега: „Не може да се намери толкова глупав човек, който да уважава Дон Кихот”;

ж) Мигел де Унамуно: „Дон Кихот е рицар на Безумието”;

з) Тургенев: „Когато изчезнат такива хора като Дон Кихот, нека се затвори завинаги книгата на историята! В нея няма да има повече какво да се чете”;

и) Анатол Франс: „Горко на този, който никога не заприличва на Дон Кихот и никога не взема вятърните мелници за великани. Великият Дон Кихот омагьоса сам себе си. Той не е глупак! Глупаци са тези, които пред себе си не виждат нищо красиво и нищо велико”;

й) Хайне: „Сервантес е написал най-великата сатира на човешката възторженост”;

к) Шарл дьо Сент-Евремон: „Възхищава ме майсторството, с което Сервантес е съумял чрез устата на най-големия безумец на нашата земя да се такаже като най-проницателен човек и най-голям - познавач на душата, какъвто само можем да си представим.”

2. Помислете какъв е днешният смисъл на понятието „донкихотство”:

а) според някои то означава връщане назад към средновековните средства за борба и начин на живот;

б) според други е изпреварване на времето с идеите и с възвишените цели;

в) по-вярно е да се открие границата между остарелите средства и възвишения идеал, непостижим в настоящето.

3. Как е по-правилно да се характеризира Дон Кихот - като луд или като мъдър човек?

а) много са примерите, които дават основание на някои отрицатели да го определят като безумец;

б) но ако се разбере авторовата позиция и се стигне до развързката на романа - не може да не се открие дълбоката мъдрост на героя, заложена във философската му позиция спрямо човека и обществото.

4. Щастлив или нещастен е, според вас, героят по време на своите странствания?

- а) щастлив - понеже излиза от границите на ежедневните грижи и би могъл да започне нов живот;
- б) едва ли - ако се съди по последствията;
- в) определено героят не е нещастен - едва в края на романа страда за поражението на идеала си.

5. Обществото, в което живеем, би ли позволило изявата на един нов Дон Кихот?

- а) едва ли - моралните ценности се обезценяват в материалистичното и дехуманизиращо се време;
- б) винаги е имало непрактични и безкористни служители на доброто;
- в) алтруизмът е на изчезване и все пак доброто не е загубено напълно.

6. А дали процесът на всеобща дехуманизация не би могъл да се парира чрез създаването на друг тип литература, насочена срещу романите на ужасите и криминалните четива, тласкащи към безотговорност и насилие?

- а) този тип литература изглежда като самотен остров на доброто, което ни е нужно, за да се огледаме и да се опитаме да бъдем по-човечни;
- б) подобен процес би бил практически неприложим поради загърбване на духовното заради материалния му израз;
- в) вероятно ще дойде такова време, в което пресищането ще обърне погледите не на единиците, а на масата към истинските духовни ценности.

7. Може ли алтруистичното поведение да бъде модел за подражание?

- а) ако Дон Кихот на Сервантес осъзнава, че е смешен - едва ли би попаднал в толкова комични ситуации - следователно този тип поведение не е изключено и днес;
- б) малко са онези, които съзнателно биха подражавали на Дон Кихот;
- в) и все пак добре е, че винаги ще има хора, които искат да направят света по-хармоничен и добър.

8. Може ли да се твърди, че донкихотовците стоят в основата на човешкото развитие?

- а) определено да, понеже откривателите предоставят достиженията си на цялото човечество;
- б) не винаги се търси обществената полза от индивидуалните успехи.

9. Като имате предвид посочената от Сервантес причина за написването на „Дон Кихот“, отговорете на въпроса: как субективната идея на автора се среща с обективния резултат от произведението?

- а) Сервантес пише: „Дон Кихот се роди само за мен и аз за него. Той знаеше да действа, а аз - да пиша. Ние двамата с него сме едно цяло... защото едничкото ми желание беше да вдъхна у хората отвращение към измислените и глупави истории, описвани в рицарските романи, които след появата на моя истински Дон Кихот вече се разклащат и без съмнение напълно ще рухнат.“; от цитата личи, че те се намират в единство;

б) замисълът е осъществен убедително и тази е причината и днес романът да намира своите читатели и почитатели.

10. Как са поставени и разрешени в романа основните проблеми (за дълга, за подвига, за честта и славата, за труда, за любовта и верността, за смисъла на живота и щастието)?

- а) в конкретно-исторически план - с оглед на обстановката и социалните възможности на героите;
- б) проблемите имат и общочовешки, съвременни измерения.

11. Следователно, в какво, според него, се състои щастието?

- а) в стремежа към постигане на целта;
- б) в общуването с хората;
- в) в пътя към бъдещето.

12. Вижте отново точка 1. - мисли на творци на литературата и на другите изкуства за романа на Сервантес! С какво ги привлича образът на главния герой?

- а) те търсят вечното у него, свързано със стремежа на човека към свобода, човешко щастие, красота и добро;
- б) допада им себеотрицанието в името на идеала и на дълга към другите.

13. На какво се дължат противоречивите им оценки?

- а) романът е четен в различни времена, от различни хора и от различен зрителен ъгъл;
- б) няма такава книга, която да се хареса на всички.

14. Кое е преходното и кое - вечното, в този ренесансов роман на Сервантес?

- а) преходни са средствата за действие, начинът на живот, обстановката;
- б) вечни са идеите и проблемите.

15. Защо под карикатурата си на Дон Кихот и Санчо Панса Илия Бешков поставя надписа: „350-годишните приятели на хората”?

- а) защото и днес тази двойка вълнува читателите;
- б) в представите на всички поколения те стават олицетворение на приятелство и привързаност -въпреки превратностите на живота.

16. Какъв е вътрешният смисъл на повика на Санчо Панса към умиращия Дон Кихот?

- а) трябва да се съхрани споменът за направеното добро;
- б) утрешният ден зависи от направеното днес.

17. Кои от мненията за Дон Кихот в точка 1. съвпадат с вашата позиция?

